

Европейски стандарти за болнична фармация: речник

Neal Maskrey,¹ Roberto Frontini,^{2,3} Jonathan Underhill,⁴ David Preece³

Настоящият речник (таблица 1) беше съставен като приложение към Европейските стандарти за болнична фармация, приети на среща на високо равнище в Брюксел на 15 май 2014 г.

В процеса на доуточняване на стандартите при работата по секции на участниците в срещата на високо равнище на 14 май 2014 г. беше установено, че има явна нужда от речник, който да бъде приложен към стандартите. С това се цели да се осигури на читателите на стандартите, които не са участвали в майските обсъждания, уеднаквено разбиране на ключовите термини, използвани в тях.

Комуникацията поражда предизвикателства. Освен че стандартите са на английски, който не е роден език за много от читателите, използваните думи и изрази имат различно значение в отделните страни. В допълнение към това, фармацевтичната практика се различава силно в отделните страни-членки. Речникът има за цел да предотврати недоразуменията, свързани с използваните в стандартите технически термини.

Всички автори на речника са били координатори или наблюдатели в процеса на използване на метода Delphi, а трима от тях (NM, RF, JU) бяха координатори в процеса World Cafe (*виж стр. 264*); David Preece беше протоколчик в процеса World Cafe. Всички те бяха добре запознати с

техническите термини в Европейските стандарти за болнична фармация, породили дискусии относно терминологията по време и на двата процеса. Тези дискусии послужиха като отправна точка за определяне на думите и изразите, от които да бъде съставен речник като приложение към стандартите. Когато не бяха указани в дискусиите, потенциалните източници на необходимите дефиниции за терминологията бяха определени с помощта на системата PubMed или интернет търсачки. Когато това беше необходимо, беше използван и методът на снежната топка за намиране на източници. Определяща при избора на най-подходящите източници за речника беше релевантността им за техническите дискусии, проведени в процеса на прилагане на метода Delphi и World Cafe.

Съставители NM, в кореспонденция с DP, разработи подхода за съставянето на речника. DP състави първата чернова, която беше допълнена и уточнена от NM. RF и JU я прегледаха и направиха допълнителни предложения за изменения и допълнения, които бяха включени от DP. Накрая NM разработи окончателната версия. Всички автори прегледаха и одобриха окончателния ръкопис.

Конкуриращи се интереси NM и JU работят на непълнен работен ден в Националния институт по здраве и добра клинична практика (National Institute for Health and Care Excellence). RF е президент на Европейската асоциация на болничните фармацевти (European Association of Hospital Pharmacists). DP няма конкуриращи се интереси за деклариране.

Произход и рецензия Съставен по поръчка; вътрешно рецензиран.

¹School of Pharmacy, Keele University, Keele, Staffordshire, UK

²Apotheke des Universitätsklinikums Leipzig AoR, Leipzig, Germany

³The European Association of Hospital Pharmacists, Policy and Advocacy, Brussels, Belgium

⁴Centre for Medicines Optimisation, Keele University, Keele, Staffordshire, UK

Кореспонденция до

Professor Neal Maskrey, School of Pharmacy, Keele University, Keele, Staffordshire ST5 5BG, UK; Neal.Maskrey@nice.org.uk

Получен на 7 август 2014 г.

Редактиран на 27 август 2014 г.

Одобен на 28 август 2014 г.

CrossMark

Да се цитира: Maskrey N, Frontini R, Underhill J, et al. *Eur J Hosp Pharm* 2014;21: 294-300.

Таблица 1	Речник на термините		
Термин	Дефиниция	Източник	Забележки
Прием на лекарства	Приемът на лекарства обхваща проверка на самоличността на пациента, проверка дали пациентът не е алергичен към лекарството, проверка дали употребата на лекарството е съобразена с нормалната му дозировка, странични ефекти, предпазни мерки и противопоказания и съответства на плана за лечение на пациента (терапевтичен план или алгоритъм), дали срокът на годност на лекарството не е изтекъл и дали начинът, пътят и интервалите на приложение са подходящи, както и гарантиране на ясна, точна и незабавна отчетност за всички лекарства, които се приемат, не се дават целенасочено или се отказват от пациента.	Взаимствана от UK Nursing & Midwifery Council: http://www.nmc-uk.org/Documents/NMC-Publications/NMC-Standards-for-medicines-management.pdf	
Нежелани лекарствени реакции	Всяко нежелателно усещане, изпитано от пациента по време на приема на лекарствено средство, за което се подозира, че е причинено от лекарството или лекарствата.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Safetyinformation/Howwemonitorthesafetyofproducts/Medicines/TheYellowCardScheme/Informationforhealthcareprofessionals/Adversedrugreactions/index.htm	
Изисквания за качество според най-добрите практики	Тези принципи осигуряват максимална ефикасност, ефективност, безопасност, достъпност, ограничаване на нежелателните колебания на качеството и устойчивост.	Взаимствана от UNITE FOR SIGHT: http://www.uniteforsight.org/global-health-course/module1	
Система за докладване на клинични инциденти (Clinical incident reporting system, CIRS)	Докладване на грешки, увреждания, безвредни грешки, неизправности на оборудването, грешки при обработката на данни или други опасности от лекар, медицинска сестра или медицински специалист в болницата или здравната организация, както и от организацията на по-широката публика чрез регионална или национална система за докладване, обхващаща цялата система на здравеопазване. Това може да подпомогне по-доброто насочване на усилията за подобряване на системите и промените в тях, така че да се понижи вероятността за вреди на пациентите в бъдеще. Системите за докладване нямат наказателен характер и могат да бъдат разработени също и да приемат сигнали от пациенти, семействата им и организации за защита на правата на потребителите.	Взаимствана от Световната здравна организация: http://www.who.int/patientsafety/events/05/Reporting_Guidelines.pdf	Наричана също и Система за докладване на критични инциденти. Двата термина се използват като взаимозаменяеми.
Възможности за мониториране и провеждане на лечението	Компетентен клиничен специалист изготвя подходящи планове за провеждане на лечението в съответствие с най-добрата практика и променя вариантите за провеждане на лечението според променящите се обстоятелства. Той/тя търси подходяща помощ и координира лечението с други специалисти, като осигурява непрекъснатост на лечението на пациента, а не просто решение на проблема.	Взаимствана от RCGP: http://www.wpba4gps.co.uk/fileadmin/user_upload/secure/mindmaps/PDF_files_for_Compentency/Clinical_Management.pdf	
Клинични изпитвания	Участниците в клинични изпитвания получават специално лечение в съответствие с плана за научноизследователска дейност или протокола, създадени от изследователите. Клиничните изпитвания могат да сравняват нов медицински подход със стандартен такъв, който вече се използва, или с плацебо, което не съдържа активни съставки, или пък с отсъствието на лечение.	Взаимствана от ClinicalTrials.gov: https://clinicaltrials.gov/ct2/about-studies/learn	Наричани също и интервенционни изследвания.
Компетентност	Познанията, уменията, поведенческите модели и позициите, които един индивид натрупва, развива и придобива чрез образование, обучение и професионален опит.	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	
Рамка на компетентностите	Рамката на компетентностите е набор от компетентности, за които се смята, че са от основно значение за ефективната работа. Развитието на компетентности би трябвало да помага на отделните личности да повишават непрекъснато резултатите си и да работят по-ефективно.	Whiddett S, Hollyforde, S. <i>The Competencies Handbook</i> . London: Institute of Personnel and Development, 1999. Виж http://www.fip.org/files/fip/PharmacyEducation/GbCF%20booklet.pdf	
Приготвяне (на лекарства)	Приготвяне на лекарствени форми е процесът на приготвяне на персонализирани лекарствени продукти за пациенти.	Взаимствана от PCCA: http://www.pccarx.com/what-is-compounding	Виж също "Екстемпорално приготвяне".
Компютъризирана информация и бази-данни в подкрепа за взимане на решения	Системите за компютъризирана информация и бази-данни в подкрепа за взимане на решения са компютърни приложения, предназначени да помагат на клиничните специалисти във взимането на диагностични и терапевтични решения при лечението на пациенти. Те могат да опростят достъпа до данните, необходими за взимането на решения, да осигуряват напомняния и подканяния по време на взаимодействие с пациент, да помогнат за поставянето на диагноза при предписването и проверката на лекарствено средство и да предупреждават клиничните специалисти при разпознаване на нови характерни модели в данните на пациента.	Взаимствана от: Payne TH. Computer decision support systems. <i>Chest</i> 2000; 118:47S—52S. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10939999	
Фалшификат (във връзка с лекарства)	Фалшифицирано лекарство е лекарство, етикетирано умишлено и с измамническа цел неправилно по отношение на неговата идентичност и/или източник. Фалшифицирането може да касае както маркови, така и генерични продукти, като фалшифицираните продукти могат да включват такива с правилни съставки или с неправилни съставки, без активни съставки, с недостатъчно количество активни съставки или с фалшиви опаковки.	Световна здравна организация: http://www.who.int/medicines/services/counterfeit/overview/en/	

Таблица 1 Продължение

Термин	Дефиниция	Източник	Забележки
Отпускане (на лекарства)	Етикетирани от определена наличност и доставка на клинично подходящо лекарство на пациент или лице, предоставящо медицински грижи на пациент, обикновено срещу писмено предписание, за самостоятелен прием или прием по указания на друг специалист, както и предоставяне на указания за неговата безопасна и ефективна употреба.	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	
Унищожаване (на лекарства)	Лекарствата, които повече няма да се приемат от даден пациент, независимо от причината, обикновено би трябвало да бъдат върнати на съответната аптека или на лекаря, който ги е отпуснал, за безопасното им унищожаване.	Взаимствана от Royal Pharmaceutical Society (UK): http://www.rpharms.com/support-pdfs/safesehandmeds.pdf	
Разпространение (на лекарства)	Процесът на съгласувано съхранение, транспортиране и обработване в подходящи условия на лекарства съгласно изискванията на разрешението за продажба или спецификацията на продукта.	Взаимствана от MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Howweregulate/Medicines/Inspectionandstandards/GoodDistributionPractice/	
Фармакотерапевтични комисиони	Форуми, обединяващи всички заинтересовани страни, участващи във вземането на решения относно употребата на лекарствени средства; могат да се организират на всички нива от системата на здравеопазването — на районно ниво (за контрол над болничните заведения за първична помощ), в болниците и на национално ниво.	Световна здравна организация: http://apps.who.int/medicinedocs/en/d/Js4882e/3.1.html	
Ефикасност (на лекарствени продукти)	Способността на дадено лечение да предизвика желан положителен ефект в експертни ръце и при идеални условия, например в клинични изпитвания.	Променена на базата на <i>Dorland's Medical Dictionary for Health Consumers</i> : http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/efficacy	
Ефективност (на лекарствени продукти)	Степента, до която дадено лечение постига очаквания лечебен резултат при нормални или обичайни обстоятелства.	Променена на базата на <i>Mosby's Dental Dictionary</i> , 2nd edn, 2008: http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/effectiveness	
Електронно здравеопазване (e-Health)	Електронно здравеопазване е трансферът на ресурси на здравеопазването и медицинското обслужване чрез електронни средства. То обхваща три основни сфери: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Предоставянето на здравна информация на медицинските специалисти и потребителите на здравни услуги чрез интернет и телекомуникациите ▶ Използване на мощта на информационните технологии и електронната търговия за подобряване на услугите в общественото здравеопазване, напр. чрез образованието и обучението на здравните работници ▶ Използването на практиките на електронната търговия и електронния бизнес в управлението на здравните системи. 	Световна здравна организация: http://www.who.int/trade/glossary/story021/en/	
Практика, основана на факти	Съзнателното, явно и разумно използване на най-добрите достъпни в момента емпирични резултати при вземането на решения относно лечението на отделни пациенти. Практиката на доказателствената медицина означава съчетаване на индивидуалния клиничен опит с най-добрите достъпни външни клинични данни от системни научни изследвания. Експертният опит се отразява в много отношения, но особено в по-ефективните и ефикасни диагнози и по-обмисленото идентифициране и милосърдно приемане на затрудненията, правата и предпочитанията на отделните пациенти при вземането на клинични решения относно тяхното лечение.	Sackett DL, Rosenberg WMC, Muir Gray JA, et al. Evidence based medicine: what it is and what it isn't. <i>BMJ</i> 1996;312:71. http://www.bmj.com/content/312/7023/71	Понастоящем терминът "практика, основана на факти" се предпочита пред "доказателствена медицина".
Екстемпорално приготвяне	Продукт, който се отпуска незабавно след приготвяне и не се поддържа като наличност	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	Виж също "Приготвяне (на лекарства)".
Външна програма за акредитиране и оценка на качеството	Регионален (или потенциално национален) процес, в който се включват доброволно организациите на доставчиците на услуги, за подобряване на организацията и предоставянето на услуги в здравеопазването, оценявани съгласно ясни, обнародвани стандарти от екипи от равнопоставени експерти, модерирани от обективен орган, включващ (но безпристрастен към) потребители, доставчици, купувачи и представители на правителствени институции.	Shaw CD. External quality mechanisms for health care: summary of the ExPeRT project on visitatie, accreditation, EFQM and ISO assessment in European Union countries. <i>Int J Qual Health Care</i> 2000;12:169-7. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10894187	
Списък на лекарствени продукти	Резултатът от процесите в подкрепа на управлението въвеждане, използване или прекратяване на използването на форми на здравно лечение в рамките на здравната икономика, обслужването или организацията.	Съставяне и актуализиране на локални списъци на лекарствени продукти. NICE Medicines Practice Guidelines 2012: http://www.nice.org.uk/guidance/MPG1/chapter/1-background#definition-of-a-local-formulary	
Насока (клинична)	Системно разработвани стандарти за подпомагане на решенията на медицинските специалисти и пациентите относно подходящото медицинско обслужване за конкретни клинични ситуации	Field M, Lohr K; Committee to Advise the Public Health Service on Clinical Practice Guidelines, Institute of Medicine. <i>Clinical Practice Guidelines: Directions for a New Program</i> . Washington, DC: National Academies Press, 1990. Виж http://www.sign.ac.uk/guidelines/fulltext/50/section1.html	
Опасни (във връзка с лекарствени продукти)	Смятаните за опасни лекарствени продукти включват онези от тях, при които се проявяват една или повече от следните шест характеристики при хора или животни:	NIOSH List of Antineoplastic and Other Hazardous Drugs in Healthcare Settings 2012: http://www.cdc.gov/niosh/docs/2012-150/pdfs/2012-150.pdf	

Продължение

Таблица 1 Продължение

Термин	Дефиниция	Източник	Забележки
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Канцерогенност ▶ Тератогенност или друга ембрио-фетална токсичност ▶ Токсичност ▶ Репродуктивна токсичност ▶ Органна токсичност при малки дози ▶ Генотоксичност. 		
Медицинско заведение	Мястото, където дадено лице получава здравни или социални грижи.	Виж https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/212915/Care-Setting-Definitions.pdf за подробни дефиниции Patient Safety First: http://www.patientsafetyfirst.nhs.uk/ashx/Asset.ashx?path=/How-to-guides-2008-09-19/Medicines%201.1_17Sept08.pdf	
Високорискови лекарства	Високорисковите лекарства са лекарствени продукти, при които има голяма вероятност за значително увреждане на пациента, дори при употребата им по предназначение.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/home/groups/pl-a/documents/websitesources/con157150.pdf	
Етикетирани (на лекарства)	Безопасната употреба на всички лекарствени продукти зависи от това, дали потребителите ще прочетат внимателно и точно етикетите и надписите върху опаковките и дали са в състояние да ги осмислят и да действат въз основа на получената информация. Основната цел на етикетирането и опаковането на лекарствените продукти е ясна и недвусмислена идентификация на лекарственото средство и условията за неговата безопасна употреба.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/home/groups/pl-a/documents/websitesources/con157150.pdf	
Производство (на лекарства)	Дейностите, за които се изисква разрешението, посочено в чл. 40(1) и (3) от Директива 2001/83/ЕО или разрешението, посочено в чл. 13(1) от Директива 2001/20/ЕО.	Директива на Комисията 2003/94/ЕО: http://ec.europa.eu/health/files/eudralex/vol-1/dir_2003_94/dir_2003_94_en.pdf	
Разрешение за употреба	Лекарствените продукти, отговарящи на стандартите за безопасност, качество и ефикасност, получават разрешение за продажба (по-рано наричано продуктова лицензия), което обикновено е необходимо, преди те да могат да бъдат предписвани или продавани.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Howweregulate/Medicines/Licensingofmedicines/Marketingauthorisations/	
Медицинско изделие	Всеки измервателен уред, апарат, устройство, софтуерен продукт, материал или друг артикул, независимо дали се използва самостоятелно или в комбинация, заедно с евентуални аксесоари, включително и софтуерът, предназначен от своя производител за използване специално за диагностични и/или терапевтични цели и нужен за правилното му приложение, предназначен от своя производител за използване от хора за целите на: <ul style="list-style-type: none"> ▶ диагностиката, превенцията, мониторинга, лечението или облекчаването на заболяване ▶ диагностиката, мониторинга, лечението, облекчаването или компенсирането на увреждане или инвалидност ▶ изследването, подмяната или промяната на анатомията или на физиологичен процес ▶ контрола на раждаемостта и което не постига основното си предвидено действие върху или в човешкото тяло чрез фармакологични, имунологични или метаболитни средства, но може да бъде подпомагано от такива средства в своята функция.	Европейски съюз: http://ec.europa.eu/health/medical-devices/files/revision_docs/2007-47-en_en.pdf	
Лекарствена грешка	Лекарствени грешки са неволните грешки при предписването, отпускането, приема или мониторинга на лекарствено средство, докато то е под контрола на медицински специалист, пациент или потребител.	EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/special_topics/general/general_content_000570.jsp	
Лекарствен продукт	Всяко вещество или комбинация от вещества, представяни като притежаващи свойства за лечение или предотвратяване на заболяване при хората, или всяко вещество или комбинация от вещества, които могат да се използват при или да се прилагат на хора с цел възстановяване, корекция или промяна на физиологични функции чрез упражняване на фармакологично, имунологично или метаболитно действие, или за поставяне на медицинска диагноза.	Европейски съюз: http://www.wipo.int/wipolex/en/details.jsp?id=13063	Синоним на "лекарство".
Лекарствена грешка (Medication error reporting systems, MERS)	Система за докладване на инциденти, която позволява на дежурния клиничен специалист лесен достъп за докладване при инцидент, с разбирането, че от неговия доклад няма да последват наказателни мерки, а той ще подобри разбирането на причините за инцидента и промените в системата, които ще предотвратят евентуалното му повторение.	Mahajan RP. Critical incident reporting and learning. <i>Br J Anaesth</i> 2010;105:69-75. http://bj.a.oxfordjournals.org/content/105/1/69.abstract	

Продъл
жава

Таблица 1 Продължение

Термин	Дефиниция	Източник	Забележки
Процес на употреба на лекарствата	Употребата на едно лекарство е сложен процес, включващ подпроцесите на предписване на лекарството, обработка на поръчката, отпускане, прием и мониторинг на резултата от приема.	Institute for Safe Medication Practices: http://www.ismp.org/faq.asp#Question_3	
Политика за управление и мониторинг на лекарствата	Система от процеси и поведенчески модели, която определя начина на употреба на лекарствените средства от пациентите и от системите на здравеопазването.	Взаимствана от National Prescribing Centre: http://www.npc.nhs.uk/developing_systems/intro/resources/library_good_practice_guide_mmmbook1_2002.pdf NICE: http://www.nice.org.uk/guidance/gid-cgwave0676/resources/medicines-optimisation-draft-scope2	
Оптимизиране на лекарствената терапия	Оптимизирането на лекарствената терапия осигурява на пациентите постигане на най-добрите възможни резултати от прилагането на лекарствените средства и свеждане до минимум на риска от увреждане. Оптимизирането на лекарствената терапия изисква информирано вземане на решенията относно лекарствените средства на базата на доказани факти, включващо ефективно ангажиране на пациентите и професионално сътрудничество за осигуряване на индивидуализиран, съсредоточен върху отделния човек подход към използването на лекарствените средства в рамките на наличните ресурси.		
Недостиг на лекарствени средства	Ситуация, при която общото доставяно количество на всички клинично взаимозаменяеми версии на дадено лекарство е недостатъчно за задоволяване на текущото или прогнозното търсене на ниво потребители. Недостиг на лекарство може да възникне по много причини, като например затруднения в производството или проблеми с качеството на лекарствените продукти, които могат да се отразят на грижите за пациентите	Взаимствана от FDA: http://www.fda.gov/downloads/AboutFDA/ReportsManualsForms/StaffPoliciesandProcedures/ucm079936.pdf EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/regulation/general/general_content_000588.jsp&mid=Wc0b01ac05807477a5	
Мобилно здравеопазване (mHealth)	Практика в медицината и общественото здравеопазване, основаваща се на мобилни устройства, като мобилни телефони, устройства за пациентен мониторинг, персонални цифрови асистенти (PDA) и други безжични устройства.	Световна здравна организация: http://www.who.int/goe/publications/goe_mhealth_web.pdf	
Смесване (на лекарства)	Комбинирането на две (или повече) активни фармацевтични съставки в една обща форма или в две или повече лекарствени форми, прилагани едновременно.	National Prescribing Centre: http://www.npc.nhs.uk/improving_safety/mixing_meds/resources/mixing_of_medicines.pdf	
Мултидисциплинарен (подход)	Съчетаването или включването на различни академични дисциплини или професионални специализации в единен подход към дадена тема или проблем.	Оксфордски речници: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/multidisciplinary	
Без последствия (отнася се до лекарствена грешка)	Събитие, ситуация или грешка, които са възникнали, но са неутрализирани, преди да засегнат пациента.	Institute for Safe Medication Practices: https://www.ismp.org/newsletters/acutecare/articles/20090924.asp	
Аутсорсинг	Получаване на стоки или услуги по договор с външен доставчик	Оксфордски речници: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/outsource	
Екипи за лечение на пациенти	Лечение на пациенти от мултидисциплинарен екип, обикновено организиран под ръководството на лекар; всеки член на екипа има конкретни отговорности и целият екип допринася за лечението на пациента.	Термин от тезауруса MeSH. Виж The Health Foundation: http://www.health.org.uk/public/cms/75/76/313/579/Patient%20Care%20Teams.pdf?realName=jsrQqb.pdf	
Безопасност на пациентите	Предотвратяването на грешки и неблагоприятни въздействия върху пациентите, свързани с медицинското обслужване.	Световна здравна организация: http://www.euro.who.int/en/health-topics/Health-systems/patient-safety	
Медицинска документация на пациента	Съвкупност от клинична информация, касаеща физическото и психическото здраве на пациента, събрана от различни източници.	<i>Segan's Medical Dictionary 2012</i> : http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/health+record	
Приготвяне на лекарство в аптека	Всички операции по закупуването на материали и продукти, производството, качествения контрол, освобождаването, съхранението, доставката на лекарствени продукти и свързаните с тях проверки.	PIC/S Guide to Good Practices for the Preparation of Medicinal Products in Healthcare Establishments: http://www.picscheme.org/bo/commun/upload/document/pe-010-4-guide-to-good-practices-for-the-preparation-of-medicinal-products-in-healthcare-establishments-1.pdf	
Фармакоикономическа оценка	Фармакоикономиката е научна дисциплина, която оценява клиничните, икономическите и хуманитарните аспекти на фармацевтичните продукти, услуги и програми, както и на други лечебни намеси, за да осигури на вземащите решенията в здравеопазването, доставчиците и пациентите ценна информация за постигане на оптимални резултати и за разпределянето на ресурсите в здравеопазването.	International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research: http://www.ispor.org/Terminology/Default.asp	
Програми за лекарствена безопасност	Науката и дейностите, свързани с установяването, оценката, разбирането и предотвратяването на неблагоприятните въздействия или всякакви други проблеми, свързани с лекарствените средства.	Световна здравна организация: http://www.who.int/medicines/areas/quality_safety/safety_efficacy/pharmvigil/en/	
Фармацевтична практика	Мисията на фармацевтичната практика е да допринася за подобряване на здравето и да помага на пациентите със здравословни проблеми да използват лекарствата си по най-добрия начин.	FIP/WHO: http://www.fip.org/files/fip/WHO/GPP%20guidelines%20FIP%20publication_final.pdf	
Място за предоставяне на медицинска помощ (системи)	Лабораторни и други услуги, осигурявани на място на пациентите на легло. Това включва диагностични и лабораторни тестове с използване на автоматично въвеждане на информацията.	Термин от тезауруса MeSH: http://www.ncbi.nlm.nih.gov/mesh?term=Point-of-Care%20Systems	

Продължава

блиц 1 Продължение

Термин	Дефиниция	Източник	Забележки
ставка	Осигуряване на бързи, ефективни услуги по доставката на пациентите на правилните лекарствени средства на правилната цена, като същевременно се осигуряват покупки на най-добри цени за местните, регионалните или националната система за здравеопазване. Това може да включва сложна мрежа от бизнес, оперативни, ИТ и системи за контрол на качеството и управление на риска. Указанията за предписване и ръководствата за списъците с лекарствени средства и за решаване на проблемите на клиничното управление трябва да се спазват и прилагат.	British Journal of Medicines Procurement: http://www.medicinesprocurement.co.uk/	
отокол и осигуряване на качеството	Процедура за провеждане на научен експеримент или на курс на лечение. Поддържането на желаното ниво на качеството на дадена услуга или продукт, по-специално чрез внимателно проследяване на всички етапи на процеса на доставката или производството.	Оксфордски речници: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/protocol Оксфордски речници: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/quality-assurance	
контрол на качеството	Система за поддържане на стандартите при произведените продукти чрез изпитване на проби от готовото производство за съответствие със спецификацията	Оксфордски речници: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/quality-control?q=quality+control	
Разтваряне (на лекарства)	Манипулация, даваща възможност да се използва лекарствен продукт с разрешение за продажба в съответствие с указанията, изложени в кратката характеристика на продукта от листовката с информация за пациента.	PIC/S Guide to Good Practices for the Preparation of Medicinal Products in Healthcare Establishments: http://www.picscheme.org/bo/commun/upload/document/pe-010-4-guide-to-good-practices-for-the-preparation-of-medicinal-products-in-healthcare-establishments-1.pdf Взаимствана от FIP: http://www.fip.org/centennial/files/static/REPORT_MINISTERS_SUMMIT_-_English_version_final.pdf	
Отговорна употреба на лекарствени продукти	Ситуация, при която дейностите и възможностите на заинтересованите лица в системата за здравеопазването се съпоставят, за да се гарантира, че пациентите ще получат правилните лекарствени продукти на най-добрата цена и в подходящо време, ще ги използват правилно и ще имат полза от тях. Доставянето на правилните лекарствени средства на пациентите, които се нуждаят от тях изисква ангажирането на всички действащи фактори, включително правителствените органи, както и визия за интегрирането на обществените и частните интереси и мобилизацията на ресурсите.	Взаимствана от FIP: http://www.fip.org/centennial/files/static/REPORT_MINISTERS_SUMMIT_-_English_version_final.pdf	
Проверка (на лекарствен продукт)	Структурирано, критично изследване на лекарствата на пациент с цел да се постигне съгласие с пациента относно лечението, като се оптимизира въздействието на лекарствата, ограничи се до минимум броят на свързаните с лекарствата проблеми и се намалят отпадъците.	National Prescribing Centre: http://www.npc.nhs.uk/review_medicines/intro/resources/room_for_review.pdf	
Оценка на риска	Систематичен процес на оценка на потенциалните рискове, които могат да бъдат свързани с планирана дейност или начинание.	Оксфордски речници: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/risk-assessment	
Плавен и цялостен процес на предоставяне на медицинска помощ	Плавният и цялостен процес на предоставяне на медицинска помощ означава плавно и безопасно преместване на един пациент в рамките на, или между отделни здравни заведения, включително и от болницата до дома му.	Взаимствана от Spehar AM, Campbell RR, Cherrie C, et al. <i>Seamless Care: Safe Patient Transitions from Hospital to Home</i> . http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK20459/	
Заинтересовани страни (във връзка със здравеопазването)	Лица или групи от лица, които имат законни преимуществени права при вземането на клинични решения и доказателства в подкрепа на такива решения. Заинтересовани страни могат да бъдат пациенти, грижещи се за тях лица, клинични специалисти, изследователи, обществени организации, професионални сдружения, фирми, влиятелни политически фигури или други. Всяка група има уникална и ценна перспектива.	AHRC: http://www.ahrq.gov/research/findings/evidence-based-reports/stakeholderguide/chapter3.html	
Проследимост	Способността да се проследява преминаването през определени етапи на разширената верига за доставки и да се проследява назад във времето историята, приложението или местонахождението на разглеждания в момента етап.	GS1 http://www.gs1.org/docs/healthcare/GS1_article_PMPs.pdf	
Препис (във връзка с предписанията)	Изготвянето на точно копие, обикновено в писмена форма. Това означава, че винаги трябва да има оригинал, от който да се правят копия-преписи. За лекарствени средства преписите обикновено се изготвят така, че подробностите от предписанието и останалите съобщения да бъдат на разположение на специалистите, лекуващи пациента.	Взаимствана от UKMi: http://www.medicinesresources.nhs.uk/upload/documents/Communities/SPS_E_SE_England/Transcribing%20guidance%20Vs%201%20Feb11%20DG.pdf	

Продължение

Таблица 1 Продължение

Термин	Дефиниция	Източник	Забележки
Терапевтичен път	Предварителен лечебен план, поставен в подходяща времева рамка, съставен и одобрен от мултидисциплинарен екип.	Welsh National Leadership and Innovation Agency for Healthcare guide to integrated care pathways: http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/Documents/829/integratedcarepathways.pdf	Познати са също и като лечебни алгоритми, критични алгоритми, интегрирани алгоритми за лечение или пътни карти за лечение.
Използване на лекарствен продукт извън неговото разрешение за употреба	Има клинични ситуации, в които използването на нелицензирани лекарствени продукти или употребата на лекарствени средства извън условията на разрешението (т.е. "оф лейбъл") може да бъде преценено от издалия предписанието като действие в най-добрия интерес на пациента на базата на наличните доказателства. Подобна практика е особено разпространена в определени области на медицината: например в педиатрията, където затрудненията при разработването на съобразени с възрастта лекарствени форми означават, че много лекарствени продукти, използвани при деца, се прилагат "оф лейбъл" или без да са лицензирани. Медицинските специалисти могат да сметнат за необходимо да предпишат или да препоръчат употребата на нелицензиран лекарствен продукт, когато няма подходяща лицензирана алтернатива, или когато лекарството е приготвено в аптека от или под надзора на фармацевт, или пък употребата на лицензиран лекарствен продукт извън условията, посочени в разрешението за употреба (напр. извън посочените индикации, дози, пътища на прилагане или в противоречие с посочените предупреждения). Програмите за употреба с милосърдна цел са за пациенти със заболявания, за които няма задоволителни одобрени терапии или които не могат да се включат в клинично изпитване. Те имат за цел да улеснят достъпа на пациентите до нови възможности за лечение, които все още се разработват.	Взаимствана от MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Safetyinformation/DrugSafetyUpdate/CON087990 и EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/regulation/general/general_content_000293.jsp	

ЕJHP

Европейски стандарти за болнична фармация: речник

Neal Maskrey, Roberto Frontini, Jonathan Underhill, et al.

Eur J Hosp Pharm 2014 21: 294-300

doi: 10.1136/ejhpharm-2014-000527

Актуализирана информация и услуги можете да намерите на:

<http://ejhp.bmj.com/content/21/5/294.full.html>

Това включва:

Услуга за имейл известяване

Получавайте безплатни имейл известия, когато настоящата статия бъде цитирана в нови статии. Абонирайте се в полето в горния десен ъгъл на онлайн статията.

Тематични колекции

Статии по подобни теми можете да намерите в следните колекции

[Конкуриращи се интереси \(етика\)](#) (1178 статии)

[Интернет](#) (55 статии)

[Периодични издания](#) (52 статия)

Забележки

За заявки за разрешение, отидете на:

<http://group.bmj.com/group/rights-licensing/permissions>

За поръчка на копия, отидете на:

<http://journals.bmj.com/cgi/reprintform>

За да се абонирате за BMJ, отидете на:

<http://group.bmj.com/subscribe/>